

célzásokat tettem a mostohább viszonyok között szükségessé váló forgatásra, mert azt az erdeifenyő különösen meghálálja. A szakiskola tanulmányi erdejében azidőtájt, — 1935-ben — sőt a szegedi erdőhivatal kerületében már 1933-ban, ezt be is vezettem. A forgatás szüksége rövidesen annyira átment a köztudatba, hogy az utóbbi évtizedben az Alföldön a teljes megművelést, illetve szükségszerint a rigolózást a visszamaradt kopárok erdősítésekor szélteben-hosszában alkalmazzák.

Mindent összefoglalva megállapíthatjuk: ma már szinte egy véleményen van a szakközönség abban a tekintetben, hogy az alföldi szélsőséges viszonyok között mind a fekete-, mind az erdeifenyőt megfelelő termelőhelyein felkarolja, annál is inkább, mert legjobb a csoportosan elegyes, — lehetőség szerint lombfákkal kevert — fenyőállomány. Ez a betegségekkel, rovardulásokkal, tűzveszéllyel szemben egyaránt ellenállóbb.

*

Die Rolle der Weisskiefer auf dem Tiefland. Von Gy. Fodor.

Über den Wert der Weisskiefer als Sandaufforstungsholzart stimmen die Ansichten der Fachleute — auf Grund der gewissenhaften Auswertung der Erfahrungen — derzeit bereits überein.

Heutzutage werden auf den nährstoffarmen Sandböden des Tieflandes Weiss- und Schwarzkiefer in gleicher Masse — jedoch immer dem Standort angepasst — verwendet; ungünstigere Verhältnisse können durch tiefere Bearbeitung des Bodens ausgeglichen werden.

*

Le rôle du pin sylvestre dans la Plaine. Par J. Fodor.

Le pin sylvestre et le pin noir sont également précieux.

*

The Rôle of Scotsch-Pine on the Great Plain. By Gy. Fodor.

Scotch- and Austrian-pine are of equal value.

Erdészeti könyvelés.

Írta: **Prüger Henrik** m. kir. főerdőmérnök.

Olvastam *Magyar János dr.* ismertetését *Dieterich* erdőgazdasági-üzemtanának III-ik kötetéről, amelynek egyik szakaszában a szerző azt írja, hogy megfelelő erdőgazdasági könyvelés nincsen.

A megfelelő könyvelési mód összeállítására nem lehet olyan boszorkányosan nehéz akkor, ha meggondoljuk, hogy az erdő, mint értéktermelő, alapjában mit jelent az ember számára.

Értéktermelő tulajdonsága miatt elsősorban is üzemnek tekintendő, és ezért minden tervezett és végrehajtott üzemi cselekedet az üzemkönyvelés keretébe tartozik. Az üzemi könyvelés tervezeti részét az üzemterv, végrehajtását pedig az üzemtervi nyil-

vántartások ölelik fel. Mivel az üzemterv és annak nyilvántartása nem nyújt módot arra, hogy bizonyos időközökben megállapíthassuk, vajjon az üzem a végrehajtott munkálatok következtében minőségében és teljesítőképességében javult vagy romlott-e, azért feltétlenül szükséges, hogy minden üzemterv összeállítása, valamint felülvizsgálata alkalmával az erdőgazdasági értéket megállapítsuk. Mégpedig olyan módon, hogy az alkalmazott kamatláb, az egységárak, költségek ugyanazok legyenek, mint amilyenekkel a közvetlen megelőző értékmeghatározást végeztük. Ezzel a módszerrel minden konjunkturális és tőkebefektetési befolyás kikapcsolódik, és a két értékelés összehasonlítása alkalmas az üzemi munka eredményének a megítélésére, ha területváltozás nem történt. Az utolsó értékelés akkor fogja eredményében a közvetlen megelőzőt meghaladni, ha időközben az erdő fatömegében és szerfa-arányában növekedés állott be, illetőleg a fiatalosok, valamint a középkorú állományok több és jobb minőségű szerfát ígérnek. Ez az állapot pedig csak úgy keletkezhetett, hogy üzemtervünk helyesnek bizonyult, és végrehajtását szakszerűen végeztük.

Életigényeinket gyenge emberi erőnkkel csupán akkor tudjuk kielégíteni, ha az üzem által termelésre eflhasznált erő és anyag értéke kisebb, mint a vele előállított termelvény értéke. Vagyis az üzemnek nem csupán szakszerűen eredményesnek, hanem gazdaságosnak is kell lennie, és ezért az erdőüzem egyben erdőgazdaság, tehát gazdasági könyvelésről is gondoskodnunk kell.

A gazdasági könyvelésnek az a célja, hogy mérlegelje az üzemi ténykedés várható költségeit és bevételeit, valamint összehasonlítsa azokat az üzemműködés folyamán észlelt valóságos eredményekkel és szükségletekkel. Ezt a célt szolgálja az üzemterv előírása szerint végrehajtandó munkálatok várható bevételeinek és kiadásainak a tervezete, vagyis a költségvetés és ennek kiegészítő része a valóságos bevételek és kiadások nyilvántartása a hitelnyilvántartó.

Az üzemi könyvelés módjában teljesen hasonló a gazdasági könyveléshez, mivel mind a kettő tervezeti és végrehajtási részből áll, de lényegében abban különböznek egymástól, hogy az üzemi könyvelés a termelést, a gazdasági viszont a termeléssel kapcsolatos bevételeket és kiadásokat taglalja.

Az erdő, mint értéktermelő, jogi értelemben is kapcsolódik az egyes emberhez vagy a nemzethez, mert tulajdon és ezzel vagyont képvisel.

Nem tagadható, szükségszerűség a vagyon számontartása, valamint az a körülmény, hogy a vagyon szaporodásának vagy csökkenésének ismerete nélkülözhetetlen. Feltétlenül tudni kell azt, hogy a választott üzem mód és szakszerű kezelés, valamint a gondosan összeállított gazdasági keret és a jelentkező konjunkturális

tényezők harmónikusán kiegészítik-e egymást, közös működésük a vagyonnak kívánandó vagy kerülendő változását okozzák-e. Ennek a megállapítását szolgálja a vagyonskönyvelés. A vagyonskönyvelésnek tervezeti része nincsen, csupán nyilvántartással foglalkozik, és ezért mind alakjában, mind céljában eltér az üzemi és gazdasági könyveléstől.

A vagyonskönyvelés célja a vagyon állandó nyilvántartása, valamint az üzemi és gazdasági működés folyamánaképpen előállott vagyonváltozások rögzítése. Céljának elérése érdekében a vagyon nyilvántartását és változásainak feljegyzését oly módon végzi, hogy bizonyos időközökben pontosan megállapítható legyen a vagyon pénzértéke. Az időköz elején és végén kapott vagyonpénzérték összehasonlításából állapítható meg, hogy a vagyon az üzemi és gazdasági működés következtében gyarapodott vagy csökkent-e vagy esetleg megtartotta eredeti értékét.

A kereskedelem kész értékek adásvételével foglalkozik. Tehát üzeme nincsen, csupán raktára, azért az csak a vagyonskönyvelést ismeri és végzi. Ez az oka annak, hogy a vagyonskönyvelést kereskedelmi könyvelésnek nevezzük.

A vagyontárgyak különbözőségénél fogva a kereskedelem a pénzértéknek mint közös nevezőnek a felhasználásával igyekezett a vagyonskönyvelést egyszerűsíteni, hogy gyorsabb áttekintést biztosítson. Ezt a célt szolgálják a kettős könyviteli módok. A gazdasági könyvvitel hiánya arra ösztökölte a kereskedőket, hogy valamely úton-módon annak árvetési előnyeit pótolják, és könyvelésüket úgy alakítsák, hogy az az ármegállapításhoz szükséges adatokat könnyen áttekinthető csoportozatban szolgáltatassa. A kívánt célt csupán a vagyonskönyvelés egyszerűségének és ezzel áttekinthető voltának a feláldozásával tudták elérni úgy, hogy a saját tőkeszámlát segédszámlákra bontották. A kellő időben történő és helyes gazdasági cselekvést csupán a helyzet gyors áttekintése alapján lehet végrehajtani a kellő eredmény reményében. Ezért a könyveléstudomány ma a meglévő könyvelési módok egyszerűsítésén fáradozik, és ezt részben technikai megoldásokkal, részben új utak keresésével kívánja elérni.

Az erdészetnek nincs szüksége arra, hogy a kereskedelem vagyonskönyvelésének valamely agyontenyésztett módját egyszerűen lemásolja. Nincs szükségünk arra, hogy kalkulációs célok miatt segédszámlák tömeges közbeiktatásával tegyük bonyolultá azt, ami egyszerű, mert az erdőgazdaság nem nélkülözheti sem az üzemi, sem pedig a gazdasági könyvelést, már pedig a kettős bőven szolgáltat minden olyan adatot, amely ár- vagy értékmegállapításhoz szükséges. Ezzel egyszerűbbé válik bármely közvetett kettős könyvviteli mód annyira, hogy vezetése különösebb nehézséget nem okozhat.

Én a közvetlen kettős könyvviteli módot tartom a legalkalmasabbnak, mert egyszerű, áttekinthető és — ez a legfőbb előnye — mindenkor könnyen és gyorsan készíthető vele mérleg, tehát könnyen jutunk célhoz, mert a mérlegek tulajdonképpen a vagyonalakulás keresztszelvényei, amelyekből szak- és gazdasági intézkedéseink, vagyon-befolyásoló, eredményeinek az alakulását olvashatjuk le.

Az erdő, mint vagyon, ingatlanból, ingóból, készpénzből, értékpapirokból, aktív és passzív jogokból, valamint követelésekből és adósságokból áll. Ha tehát minden vagyonnemről olyan nyilvántartást vezetünk, amelyben minden változást bejegyezhetünk, valamint a felsorolt vagyonrészek pénzértékét kimutathatjuk, akkor elegendő a cselekvő vagyontárgyak és aktív jogok összegéből a passzív jogok és idegen tőke összegét levonnunk, hogy az erdőgazdaság valóságos tényleges vagyonának a pénzértékét kapjuk.

Nyilvánvaló tehát, hogy kettős könyvvitel nélkül is lehet mérlegadó vagyonkönyvelést végezni, ha a felsorolt vagyonnemekről külön-külön vezetünk alkalmas nyilvántartást. A termelt és tárolt fakészleteket anyagszámadásban szokásos tárgyalni, de ez sem más, mint ingó vagyon, és ezért az anyagszámadás csupán egy külön fejezete az ingó leltárnak vagy nyilvántartásnak.

Az az igyekezet, amelynek a célja, hogy erdőgazdaság keretéből a hitelműveletet kikapcsolja, teljesen meddő fáradság, mivel minden munkát és műveletet a hasznos eredmény reményében végzünk, vagyis hiszünk munkánk sikerében, és ezért hitelezük az üzemnek a költségvetés jóváhagyásával egy gazdasági időszakra szóló kiadásait annak a reményében, hogy az üzem termelő munkájával nyert értékek haszonnal térítik meg az előlegezett, hitelezett kiadásokat. Hitel nélkül nincsen befektetés, mert az üzem-bővítéshez tőkét kell felhasználni. Az erkölcsi, valamint anyagi eredmények javulásának a reményében, hitelében áldozzuk fel befektetés alakjában a szorgosan gyűjtött vagy idegentől kölcsön vett tőkét.

Természetesen mind az adott hitel, mind az igénybeveendő idegen tőke nagyságát elsősorban az adós gazdasági kerete és másodsorban a hitelezők tőkegazdagsága határozza meg, és ezért az adós költségvetésében mutatkozó tiszta nyereség adja az igénybeveendő hitelösszeg tőke és kamat törlesztésére fordítható legnagyobb jövedelmet.

Ha meggondoljuk, hogy a legkötöttebb erdőgazdaság is előre fizeti tisztviselőit, vagyis olyan hitelt ad, amelyet munkával kötelesek törleszteni, viszont munkásainak a keresetét a bevégzett és előzőleg számbavett munkaeredmény után fizeti ki, tehát hosszabb-rövidebb ideig adósa munkásainak, valamint hasonlóan jár

el vevőivel és szállítóival, akkor kénytelenek vagyunk a hitel gyakorlati létezését az erdőgazdaságban is felismerni, ha az előzőket esetleg elméleti eszme-futtatásnak neveznök is.

Az is hiábavaló fáradság, mikor minden eszközzel a kereskedelmet akarjuk az erdőszet köréből kiküszöbölni; mert a jó értékesítés nemcsak az üzemi munkálatokat segíti elő, hanem emeli a gazdasági és vagyoni eredményt is.

Természetesen óvakodni kell attól, hogy az üzemvezetés eredményességét *pusztán* a tiszta nyereség nagysága szerint ítéljük meg, mivel az üzemi eredmények ellenőrzése tíz évenként történik, sőt ma még alig van erdőgazdaság, amely az üzemi ellenőrzést úgy végezné el, mint az az üzemi könyvelésben szokásos, azért könnyen előfordulhat az, hogy a mutatkozó tiszta nyereség részben vagy egészben az erdőtőke illetéktelen felhasználásából származik. *Óvakodnunk kell attól, hogy erdőpusztítással pénzügyi eredményeket érjünk el.*

*

Forstliche Buchführung. Von H. Prüger.

Der ausserordentliche Wert genauer Auskünfte über die materiellen Anforderungen und Ergebnisse der Waldwirtschaft wird auch heutzutage vielfach übersehen.

Verf. betont besonders die Wichtigkeit der Kapitalbuchung und empfiehlt als zweckmässigste ihrer Methoden das doppelte Buch.

*

Comptabilité forestière. Par H. Prüger.

L'auteur préconise de tenir les livres en partie double.

*

Book-Keeping in Forestry. By H. Prüger.

Double entry is suggested.

VADÁSZAT.

Kormeghatározás. A dámvad.

Írta: Szederjei Ákos

A vadfajták közül a muflont és a dámvadat szeretem legkevésbé. Az utóbbi nagyon is emlékeztet a birkára. Ahogy négy lábával egyszerre ugrik, lábait magasra felcsapja és idétlenül bukdácsol, nekem mindig a birkát juttatja eszembe. Már pedig a birkát nem hogy vadnak, de háziállatnak se szeretem.

Igaz, az ízlésekről lehet vitatkozni. Egyik jó-vadász barátom a szalonkát nem szereti. Nekem meg egyik legkedvesebb vadam. De nemcsak nekem. Szeretett tanárunknak, Roth professzor úrnak is. Nem felejttem el, még a régi szép időkben, Sopronban történt. Egy csodaszép tavaszi délután ott izzadtam feketében szobája előtt. Nyílt az ajtó, kijött a Tanár úr és meglátva fekete ruhámat, reám szólt: „Vizsgázni ráérsz holnap, most szaladj haza és öltöz át, megyünk húzásra a Muckra”.